

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 04 » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ:
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА»**

для студентів

спеціальності: 061 журналістика
освітнього рівня: бакалаврського (першого)
освітні програми: 061.00.03.Видавнича справа та редагування
061.00.02. Реклама та зв'язки із громадськістю

Київ — 2020

Укладач:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Викладач:

Погребняк Інга Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа

Протокол від 09.09.2020 р. № 1

Завідувач кафедри (В.О. Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

09 . 09 .2020 р.

Гарант освітньої програми 061.00.03. Видавнича справа та редагування Шпак В.І. ()

Гарант освітньої програми 061.00.02. Реклама та зв'язки із громадськістю

Нетреба М.М. ()

Робочу програму перевірено

11 . 09 .2020 р.

Заступник директора Інституту журналістики (Росінська О.А.)

Пролонговано:

на 20 2020 11 н.р. (Гандзюк В.О.), “09” 0920 10 р., протокол № 1

на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___

на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___

на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, зокрема:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	–	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою модуля «Університетські студії: Вступ до спеціальності «Журналістика» є ознайомлення студента з системою мас-медіа, а також з специфікою роботи журналіста в сучасному інформаційному полі.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з сучасною системою мас-медіа в Україні та світі;
- познайомити з різними теоріями функціонування преси;
- отримати уявлення про інформаційний простір;
- ознайомитись із особливостями роботи журналіста;
- отримання уявлення про систему жанрів (погляди різних наукових шкіл).

Завдання дисципліни передбачають такі процеси:

• розвивати *інтегральну компетентність*: здатність виконувати складні спеціалізовані завдання в галузі журналістики, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності;

• розвивати *загальні компетентності* такі, як:

- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- ЗК07. Здатність працювати в команді.

- ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

-ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

-ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

• *фахові компетентності:*

-СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких *програмних результатів за ОПІ 061.00.02 «Реклама і зв'язки з громадськістю», освітнього рівня першого «бакалаврського»:*

ПРН-02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції

ПРН-06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПРН-07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег

ПРН-09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства

ПРН-10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень

ПРН-11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою

ПРН-13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікаційних наук

Вивчивши дисципліну «Університетські студії (модуль «Вступ до спеціальності «Журналістика»)» студент повинен:

- розуміти сучасні системи світового та українського інформаційного ринків;
- знати теорії функціонування преси (взаємодії преси та влади; преси та суспільства);
- розумітися на основних функціях та принципах журналістики;
- знати характеристики жанрів та жанрової системи сучасної преси.
- готувати журналістські матеріали;
- брати інтерв'ю;
- орієнтуватися в методах збору інформації та застосування найдоречнішого для написання матеріалу;
- чітко виділяти різні групи жанрів: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні;
- визначати жанр майбутнього матеріалу, сформувати його структуру, включивши всі обов'язкові елементи.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців

напряму 061 Журналістика дисципліна «Університетські студії: Вступ до спеціальності «Журналістика» є третім тематичним модулем комплексної дисципліни «Університетські студії». У системі дисципліни «Університетські студії», модуль «Вступ до спеціальності «Журналістика» співвідноситься як ½ всієї дисципліни (оскільки з 4 кредитів дисципліни, 2 кредити припадає на модуль «Вступ до спеціальності «Журналістика».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна				Модульний	Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
Модуль 1. «Інформаційний підхід у журналістиці»								
1	Предмет і завдання курсу	8	2	2				
2	«Чотири теорії преси». Свобода преси. Теорія порядку денного.	8	2	2			8	
3	Зародження та розвиток журналістики	8	2	2			8	
4	Журналістика як система ЗМІ	8	2	2				
	Модульний контроль	2					2	
	<i>Разом</i>	34	8	8			2 16	
Модуль 2. «Професійні стандарти журналістської діяльності»								
5	Функції та принципи журналістики	8	2	2			4	
6	Методи збору та подачі інформації.	8	2	2			4	
7	Жанроутворюючі чинники. Класифікація жанрів (різні наукові школи)	8	2	2			4	
	Модульний контроль	2					2	
	<i>Разом</i>	26	6	6			2 12	
	<i>Усього</i>	60	14	14			4 28	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

«Інформаційний підхід у журналістиці»

Лекція 1. Предмет і завдання курсу.

Поняття «Журналістика». Університетська підготовка журналістів. Нова журналістська формація. Система сучасних мас-медіа.

Література: 1, 3

Лекція 2. «Чотири теорії преси». Свобода преси. Теорія порядку денного.

Ф. Сіберт, Т. Пітерсонє, В. Шрамм «Чотири теорії преси» (1956 р.). Авторитарна теорія преси. Авторитарна система контролю. Зародження лібертаріанської концепції. Лібертаріанська теорія преси. Свобода преси. Теорія соціальної відповідальності. Доступ до медіа. Мас-медіа як загроза демократії. Вимоги суспільства до преси. Радянська комуністична теорія преси.

Інтегрованість медіа у державу. Теорія порядку денного (agenda setting) М. МакКобса і Д. Шоу.

Література: 1, 2

Лекція 3. Зародження та розвиток журналістики

Причини та умови виникнення журналістської діяльності. Основні історичні етапи розвитку журналістики. Протожурналістські явища. Зародження інформаційних процесів. Особливості розвитку світової та української журналістики у ХІХ столітті. Розвиток журналістики в ХХІ ст. Світова та українська журналістика.

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Лекція 4. Журналістика як система ЗМІ

Журналістика як система ЗМІ. Інформаційний простір. Потенційна і реальна аудиторія ЗМІ. Інфраструктура ЗМІ. Типологія ЗМІ. Газета як тип видання. Диференціація сучасного телебачення. Радіомовлення у структурі ЗМІ. Інформаційні агентства та інші форми інформаційного обслуговування ЗМІ. Система засобів масової інформації: сучасний стан і тенденції розвитку.

Література: 1, 5, 6, 7

МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Лекція 5. Функції та принципи журналістики.

Принципи журналістики як основа ефективного функціонування ЗМІ. Професійні кодекси роботи журналістів: Український та світовий досвід. Кодекс журналістської етики.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Лекція 6. Методи збору та подачі інформації.

Основні методи збору інформації журналістом. Специфіка кожного з методів (спостереження, інтерв'ю, документ). Методики підготовки до написання матеріалу. Правило перегорнутої піраміди, правило наближення інтересів.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Лекція 7. Жанроутворюючі чинники. Класифікація жанрів.

Жанроутворювальні чинники в журналістиці: об'єкт відображення; призначення виступу; масштаб охоплення дійсності, масштаб узагальнення; особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму. Класифікація жанрів і поділ їх на групи: 1) Інформаційні жанри; 2) Аналітичні жанри; 3) Художньо-публіцистичні жанри; 4) Сатирично-гумористичні.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 12

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		78		66
Максимальна кількість балів: 144					
Розрахунок коефіцієнта: $184 : 100 = 1,44$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

МОДУЛЬ 1

«Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 2. «Чотири теорії преси». Свобода преси. Теорія порядку денного.

Знайти приклади зі ЗМІ порушення свободи слова в Україні. Або приклади не оприлюднення суспільно-важливої інформації.

Література: 1, 2

Тема 3. Зародження та розвиток журналістики

Проаналізувати основні віхи розвитку журналістики як науки, визначити головні напрями сучасної журналістики

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Тема 5. Система національних медіа. Глобалізаційні процеси. Захист інформаційного простору.

Із сучасних ЗМІ (українські, російській та світові) обираються приклади інформаційної війни між Україною та Росією.

Література: 1, 2, 3, 11

МОДУЛЬ 2.

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 6. Функції та принципи журналістики.

Із сучасних ЗМІ добираються приклади порушення журналістської етики. Робиться огляд роботи Комісії з журналістської етики (<http://www.cje.org.ua/>)

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Методи збору та подачі інформації.

Студент створює план підготовки до журналістського матеріалу на актуальну тему (розписує методику підготовки, як буде збиратись інформація, яка повинна бути подача матеріалу тощо).

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

- 1) десять тестових завдань;
- 2) письмова робота;

Критерії оцінювання:

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Тестові завдання: за кожну правильну відповідь - 1 б.
3. Письмова робота: 15 б.
4. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно A	90–100
Дуже добре B	82–89
Добре C	75–81
Задовільно D	69–74
Достатньо E	60–68
Незадовільно FX	35–59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу F	1–34

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до спеціальності «Журналістика»

Разом: 60 год., з них лекційних – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год., підсумковий контроль – ПМК

Тиждень	I		II		III		V	VI		VII		
Модуль	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					
Назва Модуля	Інформаційний підхід у журналістиці						«Професійні стандарти журналістської діяльності»					
Кількість балів за модуль	98 балів						86 балів					
Лекції	I		II		III		IV	V	VI		VII	
Теми Лекцій	Предмет і завдання курсу 1 б.		«Чотири теорії преси». Свобода преси. Теорія порядку денного 1 б.		Зародження та розвиток журналістики 1 б.		Журналістика як система ЗМІ 1 б.	Функції та принципи журналістики 1 б.	Методи збору та подачі інформації. 1 б.		Жанроутворюючі чинники. Класифікація жанрів (різні наукові школи) 1 б.	
Теми семінарських Занять	Предмет і завдання курсу 11 б.		«Чотири теорії преси». Свобода преси. Теорія порядку денного 11 б.		Зародження та розвиток журналістики 11 б.		Журналістика як система ЗМІ 11 б.	Функції та принципи журналістики 11 б.	Методи збору та подачі інформації. 11 б.		Жанроутворюючі чинники. Класифікація жанрів (різні наукові школи) 11 б.	
Самостійна робота	Самостійна робота 1 (25 б.)						Самостійна робота 2 (25 б.)					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)						Модульна контрольна робота 2 (25 б.)					
Підсумковий контроль	Залік											

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Обов'язкова:

1. Москаленко А. З. Теорія журналістики : навч. посіб. Київ : Експрес-об'ява, 1998. 334 с.
2. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навч. посіб. / за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
3. Карпенко В. Журналістика: основи професіональної комунікації. Київ : Нора-прінт, 2002. 348 с.

Додаткова:

4. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво: навч. посіб. / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 352 с.
5. Гриценко О. М., Шкляр В.І. Основи теорії міжнародної журналістики. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2002. 304 с.
6. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник . 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
7. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учеб. пособ. Москва : Аспект Пресс, 2000. 312 с.
8. Закон України «Про інформацію». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 18.08.2020).
9. Закон України «Про доступ до публічної інформації». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-171> (дата звернення: 18.08.2020).
10. Комісія з журналістської етики // вебсайт. URL: <http://www.cje.org.ua/> (дата звернення: 18.08.2020).
11. Media Sapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua/> (дата звернення: 18.08.2020).
12. Вуароль М. Гід газетяра. Київ, 2000. 62 с.
13. Сиберт Ф., Шрам У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. Москва : Национальный институт прессы, 1998.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1

«Інформаційний підхід у журналістиці»

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

На семінарському занятті студенти створюють модель українських мас-медіа. Добирають приклади (перелік найбільш популярних медіа кожного виду (газети, журнали, телебачення, радіо, Інтернет-ресурс (інтернет-телебачення, інтернет-радіо), інформаційні агентства)). Іде обговорення переваг та недоліків кожного з видів журналістики.

Література: 1, 3

Тема 2. «Чотири теорії преси». Свобода преси. Теорія порядку денного.

Студенти намагаються дати характеристику сучасного українського медіа-ринку відповідно до теорії преси. Розглядається питання свободи преси.

Література: 1, 2

Тема 3. Зародження та розвиток журналістики

Вивчення генези питання появи журналістики та визначення головних історичних артефактів означеної теми.

Література: 1, 2, 3, 8, 9

Тема 4. Журналістика як система ЗМІ

Аналіз типології ЗМІ, визначення потенційної аудиторії. Студенти визначають найбільш впливовіші ЗМІ на сьогодні.

Література: 1, 5

МОДУЛЬ 2

«Професійні стандарти журналістської діяльності»

Тема 5. Функції та принципи журналістики.

Відповідальність журналіста перед суспільством. Права та обов'язки. Журналістська етика.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 6. Методи збору та подачі інформації.

Переглядаючи запропоновані матеріали, студент має визначити, якими методами послуговувався журналіст при підготовці публікації. Методи подачі інформації.

Література: 1, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Жанроутворюючі чинники. Класифікація жанрів (різні наукові

школи).

Інформаційні жанри. Замітка, розширена замітка, анонс, звіт, репортаж, інтерв'ю, гасло, інформаційний огляд, хроніка, репліка, замальовка. Есе, зарисовка, нарис. Анекдот, фейлетон, гумореска, байка, епіграма, усмішка, памфлет, пародія, шарж.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 12.